

Elfde Bijbelstudie over 1 Samuël

Inleiding bij 'Gebeden'- Bijbelstudies over Samuël van ds. W. Visscher, hoofdstuk 13.

1. Zingen: Psalm 2: 6
2. Gebed
3. **Lezen: 1 Samuël 5 en 1 Samuël 6: 1- 21.**
4. Welkom met mededelingen
Zie briefje secretaresse

Inleiding

De laatste inleiding van het vorige seizoen eindigde met een dramatisch dieptepunt: de Filistijnen namen de ark mee, de Israëlieten leden een verpletterende nederlaag en de priesters Hofni, Pinehas en Eli stierven. De vrouw van Pinehas omschrijft deze diep trieste toestand door haar pasgeboren zoon vlak voor haar sterven de naam Ikabod te geven. We weten de betekenis hiervan: 'de eer is weg'. Toch is het God Zelf Die herstel schenkt.

Israël kan in deze situatie geen verandering brengen. Maar God, de HEERE wel. Zijn eer staat op het spel. En Hij zal voor Zijn eer opkomen. Dat eist Zijn eer. In het verleden had de HEERE betoond aan Simson nog één keer zijn kracht te schenken. Een groot aantal slachtoffers was betrokken bij de verwoesting van de tempel. Toch hebben de Filistijnen hierdoor niet geleerd om voorzichtig te zijn met de Heere.

Na de grote overwinning op Israël zijn de Filistijnen overmoedig geworden, want ze durven het aan om de ark des Heeren naar de tempel van Dagon te brengen. Vlak bij het beeld van Dagon krijgt de ark een plaats. Dagon heeft getriomfeerd over de God van Israël. Althans dat denken de Filistijnen. Nu neemt de Heere de zaak in eigen handen. Dat blijkt de volgende morgen als de priesters de tempel binnengaan: het beeld van Dagon is van zijn voetstuk voorover gevallen. Het ironische in het geheel is: Dagon ligt in een gebogen houding voor de ark des Heeren. Zo knielen mensen in aanbidding voor hun god. Wat moeten de priesters van dit mysterie denken? Mensen moeten hem weer op zijn voetstuk plaatsen. Niemand moet weten wat er in die nacht met hun god gebeurd is. De priester zijn bevreesd, wat er de volgende nacht weer met hun god gebeurd zal zijn.

Opnieuw heeft de Heere Zelf ingegrepen. Hier komt geen mensenhand aan te pas. Opnieuw is Dagon van zijn voetstuk gevallen, maar dit keer is het beeld ook nog ernstig beschadigd. Het hoofd en de beide handen zijn van het lichaam gescheiden en... die delen liggen op de dorpel van de tempel. Slechts het onderstuk van Dagon is op het voetstuk overeind gebleven. Er is geen verklaring voor, behalve dan dat dit een werk van Goddelijke aard is. Niet door een val, maar ze zijn er bewust van losgemaakt en op de dorpel neergelegd. De priesters hebben haast om dit beeld weer te herstellen. Deze schande van Dagon heeft God Zelf op laten tekenen in onze Bijbel. Een afgod is niets, ijdel en zinloos!

God en afgoden

Intussen moet duidelijk zijn dat de Heere hier aan het werk is. Filistijnen en Israël krijgen beide een les. De God van Israël laat Zich niet vernederen op het niveau van een afgod:

Dagon is geheel machteloos. *En welke les krijgt Israël?* Een mens kan niet zomaar over Hem beschikken. Hij gaat Zijn eigen gang en past Zich niet aan, maar Israël moet zich naar Hem schikken. Hier blijkt ook duidelijk dat God over het heidendom triomfeert. De levende God overwint en Christus zal de Heere der heren en de Koning der koningen zijn.

Een vraag zomaar tussendoor? Zijn de Filistijnen overtuigd? De Heere is de enige ware God, maar tegelijk nodigt Hij ook deze heidenen uit om hun valse godsdienst te verlaten en zich tot de Heere te bekeren. Dit laatste gebeurt helaas niet.

Dagon blijft hun god en ze verzinnen een nieuwe vorm van eerbetoon aan deze afgod. Hoe dan? De priesters mogen bij het betreden van de tempel niet meer de dorpel aanraken met hun voeten, maar eroverheen springen. Waarom? De dorpel is heilige grond geworden. De priesters weten geen raad met deze situatie. Straks ligt het beeld in duizend stukken op de grond. Dan komen ze met de allesbeslissende vraag: wat moet er met de ark gebeuren? De vijf vorsten komen in vergadering bijeen.

Dominee Den Butter laat ons zien dat in deze geschiedenis een stukje *profetie* ligt. Wij hebben de verdeling in onze Bijbel: historische, dichterlijke en profetische boeken. De Joden noemen een deel van onze historische boeken: profetie. De boeken van Samuël horen bij de *vroegere* profeten. Lezen we de geschiedenis van de ark op deze manier, dan zien we er inderdaad een profetie in. Waarom? De ark is het teken van het wonen van God onder Zijn volk. Daarmee is de ark een voorafschaduw van Christus. Als Hij in de volheid van de tijd naar de aarde komt, vervult Hij die ark. Dan woont God onder de mensen. Zoals de ark in handen van de vijanden kwam, werk ook Christus door de vijanden gevangengenomen. De ark werd vernederd. Christus eveneens. Maar in de gevangenschap triomfeerde de ark over de machten van het kwaad: Dagon lag voorover op de grond. Christus heeft ook getriomfeerd, terwijl Hij in de macht van de vijand was. Vastgespijkerd aan het kruis heeft Hij toch al Zijn vijanden overwonnen. De kop van de slang heeft Hij vermorzeld. We zien hier nog niet *alles*, maar het geloof mag echter meer zien dan wat wij met onze ogen zien. Zo laat 1 Samuël 5 ons profetisch iets zien van het grote werk dat de Heere Jezus heeft verricht. Tegelijk zien wij er iets in van het werk van Gods Geest. Als die Geest in een mensenhart aan het werk gaat, treft Hij een hart aan dat vol afgoden zit. Daar moet Hij opruiming gaan houden. Dat gebeurt, maar vaak wel moeizaam. Mensen laten zich hun eigen goden niet zo snel afnemen. Ze zetten die goden weer overeind en repareren hier en daar wat. Toch zal het werk van de Geest doorgaan. Hij blijft strijden tegen het vlees. Deed hij dat niet, dan kwam er van die mens niets terecht.

De ark op rondreis

De ark kan niet in Asdod blijven, want Gods handen zijn niet afgehouden, en drukken zwaar op het leven van de Filistijnen. Pijnlijke gezwollen breken bij vele mensen uit. De Statenvertalers hebben het vertaald (1 Sam. 5 : 9) met 'spenen in verborgen plaatsen'. Verschillende uitleggers nemen het aambeien, een ander builen als gevolg van builenpest. Het heeft zelfs de vorm van een epidemie aangenomen en vele mensen en kinderen hebben er zwaar onder geleden. Wellicht zijn er ook mensen, die eraan sterven, maar zeker is dat niet. Uit eindelijk zien de Filistijnen toch de hand van de Heere hier in. Tegen God valt niet te

strijden. De mannen van Asdod willen van de ark af. *Maar waar dan heen?* Naar Gath. Voorlopig houden ze de ark nog *in eigen land*. Wat is het enige wat ze bereiken? De hand van de Heere drukt nog zwaarder op hen. Er is sprake van een grote kwellung. Een grote verwoesting wordt aangericht. In hoofdstuk 6 komen we er nog op terug. Als ze straks een geschenk meegeven dan is er niet alleen een afbeelding van de gezwellen, maar ook van muizen. Waarschijnlijk is er ook een muizenplaag geweest, die de hele oogst vernield hebben. Het leven wordt ondraaglijk. Ook de inwoners van Gath weten één ding zeker: ook zij moeten van de ark af. Dan sturen ze ark naar de volgende stad, Ekron. Maar de inwoners van Ekron weigeren de ark toegang te verlenen. Dan krijgen wij ook al die ellende.

De ark moet terug naar Israël

De ark terug naar Israël is een mogelijkheid, maar wat zou het zegenrijk geweest zijn als de Filistijnen de dienst aan Dagon hadden opgezegd en zich tot de God van Israël bekeren. Daar was toch alle reden toe? Wat zou het groot zijn als hier hetzelfde gebeurde als in Ninevé? Maar helaas dit gebeurt niet. Men blijft bij Dagon, alhoewel hij hen wel erg teleurgesteld heeft. Harten blijven gesloten en hun ogen blijven verblind. Eén verlangen blijft over: Verlos ons alstublieft van de ark, als het kan zo spoedig mogelijk. Uiteindelijk wordt de HEERE weggestuurd. Eenzelfde geschiedenis herhaalt zich in het Nieuwe Testament in Markus 5. Jezus is gekomen in het land van de Gadarenen: een ernstig van de duivel bezetene is genezen, verlost. Toch zien de mensen uit die streek niets van die genade. Alleen het verlies van de varkens. Dan doen zij het dringende verzoek dat Hij uit hun gebied zal vertrekken. En... Jezus gaat nog ook. Hij dwingt niemand om tegen zijn zin in Hem te geloven. Zouden de Filistijnen echt van de ellende af zijn als ze de ark terugsturen? Kan dat? Zou iemand in zijn verhouding tegenover de Heere ooit vrede kunnen hebben als hij de Heere de deur wijst?

De ark keert terug (1 Sam. 6: 1-12)

Zeven maanden is de ark des Heeren in het land van de Filistijnen en al die tijd was er in Israël geen heiligdom waar de mensen heen kunnen gaan om de Heere te ontmoeten. We lezen niets over een roepen tot de Heere om uitkomst. Toch zullen er wel mensen geweest zijn die net als de stervende vrouw van Pinehas rouw droeg over het feit dat de eer was weggevoerd. Samuël behoorde volgens Psalm 99 tot degenen die de Naam des Heeren aanriepen. We kennen hem als een bidder. Hoort de Heere dat gebed?

Maar hoe is het bij de Filistijnen? Het is duidelijk dat de God van Israël vertoornd is over hen. De ark moet terug naar Israël, want de ene ramp na de andere is over hen heen gekomen. Ze zullen proberen om Jahwè te verzoenen. Waarmee? Met een geschenk. Nee, met een offer, een schuldoffer. Priesters en waarzeggers worden erbij geroepen, welk geschenk het moet zijn. Gezwollen en muizen moeten in goud gemaakt worden. Vijf van elk, naar de steden van de Filistijnen. Muizen komen we hier voor het eerst tegen. Zij hebben grote schade toegebracht aan het land, aan de oogst. Met dit offer hopen zij de gunst van Israëls God te kunnen kopen. Zou het genoeg zijn? Als het om verzoening gaat met God, dan moet er bloed zijn. We denken dan in laatste instantie aan het bloed van Christus.

Deskundigen geven nog meer adviezen. Niet alleen die gouden gezwellen en muizen, maar de ark zelf moet terug. Op een bepaalde manier. Een nieuwe wagen, die nog nooit ergens

voor gebruikt is. Zo denken ze God te eren. En geen ossen, maar koeien. Niet alles is goed genoeg. In het N.T. komen we ook iets van het nieuwe tegen. Bij de intocht van Jezus in Jeruzalem. Hij is dan gezeten op een jonge ezel, waarop nog nooit iemand vóór Hem gereden heeft. Denk ook aan het nieuwe graf, waarin nog nooit iemand begraven was. Het nieuwe is voor Hem. Wellicht hangt dit alles samen met het werk van God in het hart: nieuw hart, nieuw leven, nieuwe gehoorzaamheid. God heeft recht op het nieuwe. Dat alleen is goed genoeg voor Hem.

Volgens priesters en waarzeggers moet het koeien zijn die nog maar kort geleden hebben gekalfd. Kalfjes zijn nog helemaal afhankelijk van de koeien voor hun voeding. Volgens de priesters zal blijken dat de dieren zonder een bovennatuurlijke invloed nooit van hun kalveren verwijderd wordt. Gaan de koeien toch op weg naar Israël, dan is dat voor hen voldoende bewijs dat Jahwè in alles de hand heeft. Al hebben deze priester geen waar geloof, wel hebben ze een groot geloof. Ze geloven dat de God van Israël dat doen kan. Toch houden ze er ook rekening mee dat de dingen ook anders kunnen verlopen.

God bestuurt alles

Alles wordt in gereedheid gebracht: een nieuwe wagen, een koffertje met de gouden gezwollen en muizen ernaast op de wagen en de koeien worden bij hun kalveren weggehaald en die kalveren worden in een stal opgesloten.

Zonder leidsels zetten de koeien zich in beweging. Ze zijn niet nodig. De koeien weten waar ze heen moeten gaan. Al is het onder luid geloei. Hier gebeurt een wonder. De vorsten volgen tot aan de grens de wagen. In het land Israël aangekomen blijven de koeien staan.

Wat zou de reden van God geweest zijn dat Hij er voor zorgt dat de ark terugkwam? Ondanks de zonden laat de Heere zien dat Hij genadig en barmhartig is. Hij straft de zonden wel, maar in Zijn toorn gedenkt Hij aan Zijn ontferming. God bestuurt dus alle dingen, dat laat deze geschiedenis duidelijk weten. In dat Godsbestuur is namelijk heel veel dat boven ons begrip uitgaat en waar we dan voor ons gevoel soms heel pijnlijk tegenaan botsen. Soms door zwaar te slaan, maar ook Gods goedertierenheid is bedoeld om ons tot bekering te leiden.

Mensen op zoek naar God

Van dat tasten en zoeken, zoals bij de Filistijnen zien we ook voorbeelden in het boek Handelingen (14:17) en Hand. 17 : 27), in Lystre en Paulus op de Areopagus. Zijn wij niet bevoorrecht dat we *Gods complete openbaring* hebben? *Wij hebben het profetische Woord dat zeer vast is.* Wij mogen leven onder de openbaring van de Heere Jezus Christus: Ik ben de Weg, de Waarheid en het leven. Wij krijgen geen vrede als we offers brengen, zoals we lezen in Micha 6: 6 en 7: *Zal ik mijn eerstgeborene geven voor mijn overtreding en de vrucht van mijn buik voor de zonde mijner ziel?* Maar in vers 8 geeft God aan wat we dan wel moeten doen om vrede te krijgen: *‘Hij heeft u bekendgemaakt, o mens, wat goed is; en wat eist de HEERE van u dan recht te doen en weldadigheid lief te hebben en ootmoedig te wandelen met uw God?’* Wie zo zoekt, zal vinden en wie zo bidt, zal ontvangen en wie zo klopt zal ervaren dat hem opengedaan wordt.

De ark in Beth Semes

De verzen van 1 Samuël 6: 13 tot 7: 1 wil ik kort samenvatten. Houdt u deze verzen er maar bij. De ark des Heeren is op een wonderlijke manier weer teruggekeerd in Israël, bij het grensplaatsje Beth-Semes, een priesterstad. Het is nu oogsttijd. Maar de Levieten hebben deze zeven maanden hun werk niet kunnen verrichten. De ark was weg en het heiligdom in Silo is verwoest. En dan is daar ineens de ark. De inwoners laten hun werk in de steek, want de ark is terug. Dan zullen ze offers brengen uit dankbaarheid. Op een snel gemaakt altaar worden de twee koeien geslacht als brandoffer, dat geheel verbrand wordt en zo aan de Heere wordt gegeven. Maar ook uit eigen bezit brengen ze nog meer offers. De blijdschap is groot, niet alleen om de oogst, maar ook om het weer terugontvangen van de ark. Ook nemen ze het koffertje in ontvangst. Wat ze ermee gedaan hebben is niet bekend. Maar wat gaan de mannen van Beth-Semes met de ark doen? Bij hen blijven? Het zou goed geweest zijn als ze de Heere zouden raadplegen. Maar helaas wordt de vreugde nieuwsgierigheid, en is er nog altijd de geest van zelfgenoegzaamheid. En de nieuwsgierigheid komt hen duur te staan, want ze gaan de ark inspecteren. Lag er zoals het bevolen was, een kleed over de ark? De Filistijnen waren eerbiediger dan de mannen van Beth-Semes. Dit voorwerp hoort in het heilige der heiligen. Alleen de hogepriester heeft het recht om dat heiligste deel van de tabernakel binnen te gaan. Wat gebeurt er dan?

Goddelijk ingrijpen

Ze zullen in Beth-Semes gewaarworden dat een mens niet straffeloos nieuwsgierig kan zijn als het om de ark gaat. Zo iemand moet Hij straffen. Er vallen doden. Het leven van een aantal mensen is plotseling ten einde. Zeventig mensen die de vreugde hebben gezien, sterven. De schrik zit er diep in. De ark mag van hen zeker niet in Beth-Semes blijven. Dat is te gevaarlijk. De inwoners van Kirjath-Jearim laten weten dat zij de ark wel willen ontvangen. Hun vrees is geen angst, maar eerbied en ontzag: de vreze des HEEREN. Hun vrees is met eerbied vermengd en met vertrouwen op de Heere. Abinadab woont op een heuvel en een van zijn zonen, Eleazar krijgt de opdracht om voor de ark te zorgen. Overeenkomstig de voorschriften die de Heere heeft gegeven. Jaar in jaar uit, twintig jaar staat de ark daar. Daar kan alleen maar zegen op gevolgd zijn.

Een tekstueel probleem

In vers 19 wordt naast de 70 gedoden ook nog eens vijftigduizend mannen. Ds. Den Butter geeft aan dat vijftigduizend onmogelijk is. Het woord **'eleph'** dat met duizend vertaald is, ook nog een andere betekenis heeft, maar welke is niet helemaal duidelijk. Meest aannemelijk is dat het een bepaalde eenheid aanduidt en dan wel een veel kleinere eenheid dan 'duizend'. Vaak ook niet altijd dezelfde eenheid. Soms twee, soms drie, soms tien of nog weer iets anders. Vijftigduizend wil dan zeggen vijftig eenheden; vijftigmaal x.

Van onze kant blijft het gissen, anderzijds is het van Gods kant een aanduiding dat oneerbiedig omgaan met de heilige dingen grote en zware risico's met zich meebrengt. God vraagt om Hem te dienen in eerbied en in het besef van Gods heiligheid. Dat gold niet alleen in het O.T. maar ook in het N.T. Lees maar in Hebreeën 12 : 28 en 29. Waarom zo? God is niet alleen in het verleden een verterend Vuur, maar ook nu nog.

Wie hebben dat ondervonden? De mannen van Beth-Semes, maar ook Ananias en Saffira. Maar Wie heeft dat vooral ondervonden? De Heere Jezus Christus. Maar toen Hij dat ondervond, deed Hij dat in plaats van zondaren. Hij deed het als Borg. *Waarom deed Hij dat?* Omdat Hij kwam om een volk te verlossen dat het oordeel verdiend had door hun zonden. Die zonden nam Hij op Zich en daarmee aanvaardde Hij ook de straf op de zonde. De straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem en door Zijn striemen is ons genezing geworden.

Zingen: Psalm: 89 : 13